

דברי חכפר

תלך אחרי הלב שלך, אבל תיקח
את המוח שלך איתך.

משפטים לחיים 0534141841

גיליון מס. 2938 * י אב תשפ"ו * 24 ביולי 2026
כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

וינסטון צ'רצ'יל והאיש שגנב לו את הסיגר

האיש שהעז לגנוב לווינסטון צ'רצ'יל את הסיגר: הסיפור מאחורי הפורטרט האייקוני בהיסטוריה הבריטית.

1. ב-30 בדצמבר 1941, וינסטון צ'רצ'יל נכנס לחדר יו"ר הפרלמנט הקנדי באוטווה. הוא בדיוק סיים נאום חוצב להבות שבו לעג לאיום הנאצי. הקהל הריע, והאדרנלין זרם בדמו. ביד אחת הוא החזיק כוס ברנדי, וביד השנייה - סיגר קובני עבה.

2. הוא ציפה לכמה דקות של מנוחה, אבל במקום זאת, הוא מצא מולו צעיר נמוך קומה, מוקף בפנסי תאורה מסנוורים ומצלמה ענקית. מה זה?", הוא נהם.

אף אחד לא טרח להודיע לראש ממשלת בריטניה, באמצע מלחמת העולם השנייה, שקבעו לו צילומי פורטרט. והוא, איך לומר... לא בדיוק אהב את הרעיון.

3. הצלם הצעיר שניצב מולו היה יוסוף קארש. קארש, פליט ארמני בן 33, חזה בילדותו בזוועות רצח העם הארמני. הוא ברח לסוריה ללא כלום, והגיע לקנדה כנער פליט חסר פרוטה שלא דיבר מילה באנגלית. כעת, הוא עמד מול האיש החזק ביותר בעולם החופשי.

קארש ניסה להרגיע את המצב: "אדוני, אני מקווה שאהיה ראוי לצלם תמונה שתשתווה לרגע ההיסטורי הזה". צ'רצ'יל נהם שוב, הניח את הברנדי, אך סירב להניח את הסיגר. "אתה יכול לצלם תמונה אחת", הוא פסק. "תמונה אחת. שתי דקות". זה כל מה שהוא קיבל.

4. קארש נעמד מאחורי המצלמה, אבל משהו לא עבד. העשן מהסיגר איים לטשטש את התמונה, והסיגר עצמו שיווה לצ'רצ'יל מראה נינוח מדי. זה לא היה המראה של מנהיג אומה הנלחמת על חייה. קארש עשה מעשה שכמעט גבל בהתאבדות מקצועית. הוא ניגש אל צ'רצ'יל, הושיט לו מאפרה וביקש בנימוס שיניח את הסיגר. צ'רצ'יל סירב בתוקף. קארש חזר למצלמה. בדק את התאורה, וידא שהפוקוס מושלם. ואז, בתנועה מהירה ובלתי צפויה, הוא צעד קדימה, אמר "סלח לי, אדוני" - ופשוט תלש את הסיגר מבין שפתיו של ראש ממשלת בריטניה.

5. "עד שחזרתי למצלמה," סיפר קארש שנים מאוחר יותר, "הוא נראה כל כך לוחמני, שהוא יכול היה לטרוף אותי". קליק אחד. זהו. באותה שנייה נוצר הפורטרט שייקרא לימים "האריה השואג" The Roaring Lion.

המבט הזועף, הראש הרכון קדימה, היד הנשענת על המותן בעוצמה - כל אלה לא היו תגובה לאיום הנאצי. זה היה זעם טהור על צלם חצוף שהעז לחטוף לו את הסיגר מהפה.

6. אבל התוצאה הייתה מושלמת. היא הציגה בדיוק את מה שהעולם החופשי היה צריך לראות באותם ימים אפלים: מנהיג בלתי מתפשר, זועם, נחוש ומוכן לקרב.

צ'רצ'יל, שהתפייס עם הרגע, חיך, ניגש אל קארש, לחץ את ידו ואמר: "אתה בהחלט יכול לגרום גם לאריה שואג לעמוד בשקט כדי להצטלם".

7. לפני שיצא, יוסוף קארש הספיק לצלם תמונה שנייה. הפעם, חצי חיך עלה על פני צ'רצ'יל - המנהיג הקשוח נראה לרגע אנושי. הצילום הראשון פורסם על שער מגזין "לייף", הפך לאחת התמונות המוכרות ביותר במאה ה-20, והזניק את קארש לפסגת הצילום הבינלאומי. הילד הארמני, שנמלט על נפשו מסמטאות מרדין שברמת אנטוליה, הפך לאחד האמנים הגדולים של דורו. הוא צילם את אלברט איינשטיין, ארנסט המינגוויי, ג'ון קנדי, וכמעט כל דמות אייקונית שעיצבה את המאה ה-20. הוא ידע לחשוף את הנשמה של מושאיו, אולי בגלל הדרך שעבר בעצמו. "אופי", הוא הוא נהג לומר, "כמו תצלום - מתפתח בחושך".

"האריה השואג" The Roaring Lion

מעשה בשיתוק ילדים וחלום

1. תשמעו סיפור. בתחילת שנות החמישים במאה הקודמת לקיתי בשיתוק ילדים. שהיתי ברמב"ם בתוך ריאת ברזל במשך כחודש. למי שלא מכיר - ריאת ברזל נראית כמו מכשיר עינויים מימי הביניים. עם משאבת אוויר שדוחסת אוויר בלחצים שונים כדי שלריאות יהיה מקום כדי להתרחב ולהתמלא באוויר. זה לא שאני זוכר בכלל משהו מכל זה. אבל אבא שלי סיפר. ואני מאמין לו. כי אבא שלי היה האיש הכי חכם בעולם. עד גיל שבע בערך נאבקתי לשרוד את השיתוק בעזרת אסתר תמרי שטיפלה בנו בילדים המשותקים, באמצעות כל מיני שיטות שהמציאה ונראו קצת כמו ריתמיקה. עד היום אני אסיר לה תודה על כל מה שהשקיעה בנו. אחר כך עזבה את הקיבוץ עברה לשווייץ הניטרלית והקימה שם קליניקה לטיפול בילדים משותקים ועשתה הון מהניסיון הרב שצברה על גופותינו הקטנים.

2. כאמור מגיל שבע חזרתי להיות ככל הילדים, חסון ושרירי מהעבודה בבנות. אך במקום לרוץ אחרי טרקטורים כמו כל הילדים, ישבתי בבית וקראתי ספרים כל הזמן. הדברים הגיעו לידי כך שאבא שלי היה מגרש אותי מהבית לשחק בכדורסל.

3. כאמור השנים חלפו. כמעט ושכחתי שהיה לי אי פעם שיתוק ילדים. עברתי לקיבוץ אחר הקמתי משפחה. בשנות השמונים הלכתי לכלא לאחר שסירבתי לשרת בשטחים. הייתי מזכיר קיבוץ פעמיים, הייתי בין מייסדי בית מדרש חילוני באורנים. הוצאתי לאור ספר סיפורים ראשון בהוצאת הקיבוץ המאוחד. עשיתי תערוכה בגלריה הקיבוץ ברחוב דב הוז. בקיצור חייתי ככל האפשר בארץ התלאובות הזאת.

4. עכשיו רגע של פלאש בק. בשנה האחרונה שלי בקיבוץ האם שלי אשדות יעקב (מאוחד) חלמתי במשך חודשיים שלוש פעמים אותו חלום. בתוך חלומי אני מתעורר מכך שמישהו או משהו נוגע בי בכפות הרגליים. וככל שהוא מתקדם עם הנגיעות במעלה הגוף, השטח שנותר מאחור מת. עכשיו בתוך החלום אני יודע בוודאות מוחלטת כמו ניצחון של נתניהו, שמה שנוגע בי עורך בי ניסיונות ואיננו מכדור הארץ. וכאשר הוא מגיע לצוואר, אני יודע שאם הוא עובר את הצוואר אני מת. ואז אני מתחיל להשתולל עד שאני נופל שטוף זיעה מהמיטה ומתעורר בהרגשה מאוד מחורבנת.

5. שלוש פעמים חלמתי את החלום הנורא הזה. דיברתי על זה עם חבר שאוהב לפתור חלומות והוא הזכיר לי את ריאת הברזל מתחילת שנות החמישים

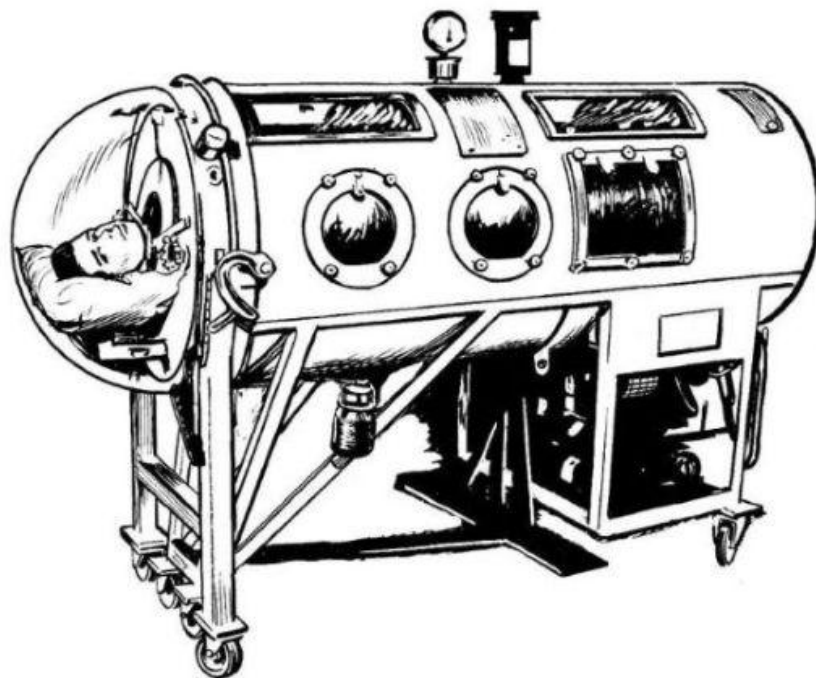
והתחושה שהייתי "מת" עד לצוואר שמן הסתם הגוף שלי זוכר, גם אם אני עצמי שכחתי. ובגלל שהייתי בתקופה קשה בחיים גייסתי את החוויה הגופנית הטראומטית הקדומה כדי להעיר אותי לפעולה.

6. עכשיו אנחנו חוזרים להווה של הסיפור, שזה אומר תחילת שנות האלפיים בתחילת המאה הנוכחית. נמרוד בני לומד באוניברסיטת הוואי לימודי תואר ראשון ושני, ומסיים חופשה מהלימודים בארץ. ומעין ואני מלווים אותו לנתב"ג לטיסה להוואי נפרדים ממנו בנתב"ג בחיבוקים ונשיקות, וחוזרים לכפר הנשיא שבגליל העליון.

7. בדרך חזרה קרוב לחצות יש ברדיו תוכנית שנקראת ציפורי לילה, בגלי צה"ל, ומתראיין אדם כלשהו שעשה דוקטורט בחו"ל, לא זוכר באיזו אוניברסיטה יוקרתית בארה"ב, בנושא חלומות של אנשים שטוענים שהם נחטפו ע"י חייזרים. ובתוך השיחה הוא מספר על החלום שהופיע אצל קרוב ל – 70% מהנחטפים. וכן רבותי זה היה החלום שלי. מעין שישבה לצדי יכולה להעיד שאכן כך היה.

אפילו: שאלתי את חוקר החייזרים אם חלק גדול מהנחטפים חלו גם הם בשיתוק ילדים, אבל הוא לא שמע ולא השיב לי, בעיקר משום שהוא דיבר מהרדיו. התכוונתי להתקשר אליו למחרת, אך החיים שטפו אותי בעוז ואני נסחפתי ושכחתי. לשאול.

8. ריאת ברזל להמחשה

פינת הקריקטורה השבועית: מונדיאל | הפרעוש | ליאו | הסוף

• חג המשק – יום הולדת 78 לקיבוץ

שלושה ימים נמשך הפסטיבל של חג המשק עם הרבה מוזיקה וריקודים והרבה מבוגרים וילדים, אורחים ותושבים קבועים. יישר כח לכל העושים במלאכה: לוועדת התרבות ובעיקר ללי קפלן ולליאת חן, ולכל מי שתרם להצלחת האירוע.

אני מאד ממליצה לצפות בסרטון שהכינו רננה קול חייט יחד עם לי קפלן, זיו נוי, שני שובל וליאת אפשטיין (שנשמעת בדיוק כמו סבתא שוש אפשטיין). הלל יודאיקין צילם מלמעלה את הפסלים שפיסל שוני וואלך.

אני צפיתי בסרטון כבר חמש פעמים ואצפה בו שוב ושוב, הוא כל כך אקטואלי ומשקף את המציאות שלנו ב 2026, הוא כל כך מצחיק, כל כך כפר הנשיא, כל כך זיג, כמו פעם!

בגלל המגבלות שלי, לא הגעתי למשק הילדים, ולכן גם, אני לא מדווחת, אבל הגעתי לחדר האוכל (אמנם, כבר 10 שנים זה "לב הקיבוץ", אבל באותו הבוקר זה היה "חדר האוכל" של הלן ליון, של ג'נט גניסלב ושל חדר שטיפת הכלים). המזון הזכיר את הארוחות שאכלנו שם במשך עשרות שנים (בהבדל אחד: מה שאכלנו בבראנץ' אחד היה שווה, בכמות ובמגוון, לעשר ארוחות בחדר האוכל של הימים ההם). והעיקר: פגשנו כל כך הרבה חברים ובני משפחות שהתכנסו למפגש קולינרי חברתי ממדרגה ראשונה.

תודה לצוות הקבוע של לב הקיבוץ: תודה לרחלי, לדודיק, למעיין ומרים, לנועה מעיין, לשר מק'לוקלין ולכל המתנדבים הרבים שסייעו להצלחת האירוע.

• עין יה ניר ז"ל

נפרדה ממנו לעד. עין יה הגיעה אלינו מיגור, כבת זוגו של טומי עמית ז"ל, ולאחר פטירתו, היא חזרה לקיבוץ שלה, שם הלכה לעולמה לפני שבוע.

אהבתי לשוחח עם עין יה, בעיקר על ספרות. היא למדה ספרות באוניברסיטה הפתוחה, ואני שאלתי ממנה את חבילת הספרים של קורס המבוא לרומן הארץ ישראלי.

כמי שעברה הרבה סבל בחייה, הייתה עין יה שקטה ומופנמת, ולכן ראיתי את עצמי בעלת זכות בהזדמנויות שהיו לנו לשיחה. תהיה מנוחתך עדן, עין יה.

• הארכיאולוגים שוב פה

הארכיאולוגים שוב פה. פגשתי אחד מהם על הדרך המובילה לבריכה באמצע חום היום, החם ביותר בחודש יולי, והוא שאל אותי באנגלית מתי נפתחת הבריכה. השעה הייתה 13.30, היה לו עוד זמן רב לפני שיוכל להתקרר במים.

היה לו מבטא רוסי כבד.

שאלתי אותו מאין הוא, והוא ענה מאוקראינה.

- אז אתה עזבת ארץ אחת במלחמה, כדי להגיע לארץ אחרת במלחמה?
- באוקראינה אין לנו כיפת ברזל, ואין לנו חץ 2 וחץ 3. אין לנו מקלטים ואין ממדים. פה בישראל הרבה יותר בטוח...

ואז הסתבר גם, שהאיש עלה לארץ לפני 30 שנה וחזר לאוקראינה...

מקווה שהוא נהנה מקרירות המים בבריכה.

• האם שווה להיות במקום הרביעי? שיעורים בפרופורציה.

ליונל מסי כוכב הכדורגל האגדי, סיים את משחק הגמר נגד ספרד בדמעות. הוא ונבחרת ארגנטינה לא זכו במקום הראשון במונדיאל. הם זכו במקום השני. מה כל כך נורא בלהיות מקום שני? מדינת ישראל, ועוד למעלה ממאה מדינות, לא זכתה אפילו להיות בין 48 הנבחרות שהתחרו במונדיאל, והוא בוכה?

יום לפני משחק הגמר התקיים המשחק לקביעת המיקום השלישי והרביעי. מישהו אמר, שמאד מבאס לעלות למגרש לשחק על המקום השלישי, ועוד להפסיד בו, כלומר להגיע למקום הרביעי בענף הכדורגל העולמי.

מצד אחד זוהי פסגת השאפתנות האנושית, אתה שואף להיות במקום הראשון, ומצד שני רבאק, הגעת למקום הרביעי. זה כל כך נורא?

מה אתם חושבים?

אגב, איזו נבחרת הגיעה למקום השלישי?

אני לא זוכרת.

מי זוכר?

• היה הייתה פעם מכבסה

הולך ונשלם תהליך הריסת המכבסה.

המכבסה הייתה מקום העבודה הראשון שלי בקיבוץ, כשבאתי לבקר בפעם הראשונה. תליתי כביסה על חבלים ארוכים שהיו מתוחים על גלגלים, וכל מה שהייתי צריכה לעשות, זה להסיע את החבל אלי, לתלות את הבגד, וככה עד סוף החבל, עוברים לחבל הבא. כעבור כמה שעות בתהליך הסעה דומה מורידים את הכביסה מהחבל. וככה עבדתי יומיים ועוד שעתיים, וכשכבר הייתי "תולה מומחית", בא סדרן העבודה והוציא אותי לעבודה חשובה יותר, בגן שקד. שם חיכה לי כיור מלא כלים מארוחת הבוקר, ואינגה סגל, הגננת שאלה אותי אם אני מוכנה להדיח את הכלים. איזו מין שאלה משונה? אם אני מוכנה? כן בטח שאני מוכנה. רק אחר כך הבנתי שזאת צורת דיבור אנגלית. בעברית טובה היא הייתה אומרת לי: תשטפי את הכלים!

זאת הייתה המכבסה, לפני שהכניסו לתוכה מייבשים, ועוד ועוד שכלולים. ואחר כך הוסיפו לה קיר ברזל דקורטיבי, מעשה אמנות ריתוך של עמוס ניצן.

ועכשיו הורסים את כל המבנה.

החדשות הטובות הן, שהמבנה ישופץ, לטובת מבנה עסקי (ריטה מוסרת, שעדיין לא הוחלט אילו עסקים יפעלו בו), אבל יהיה לו גג חדש, ועליו קולטני שמש לייצור חשמל, והעיקר: קיר הברזל הדקורטיבי יוחזר למבנה כחלק מהשיפוץ.

באותה הזדמנות עומדים גם לתקן את הגג של המפגש, וגם שם להתקין קולטני שמש, טוב לסביבה וטוב לתקציב הקיבוץ.

• חיים יבין ז"ל

מר טלוויזיה.

"רבותי מהפך!"

האיש אשר הודיע על הרצחו של יצחק רבין,

הלך לעולמו זמן קצר לפני כתיבת שורות אלה.

לפני 48 שנים, כשהייתי רכזת תרבות, והטלוויזיה הישראלית הייתה עדיין צעירה, הזמנתי את חיים יבין להרצות אצלנו באחד מערבי שבת. הוא התארח בבית בלונד. המועדון באותו הערב, היה, כמובן, מלא עד אפס מקום.

ועוד אני זוכרת אותו כאחד מהקריינים שקראו את פרקי היום בתנ"ך, יפה ומדויק.

יהי זכרו ברוך.

שבת שלום

תמר וולפין

פִּינֵת הַהֶנְצָחָה / דוד אלמן

סלמה דיוויס ז"ל - (21/3/1926 - 2/9/2012)

סלמה נולדה בדאבלין שבאירלנד. סלמה הינה מקבוצת מייסדי הקיבוץ שלנו.
היא עבדה שנים בהנהלת החשבונות.
מעבר לעבודתה יצרה סלמה עוגות חתונה ששמש יצא למרחוק.
אישה שקטה שעיקר חייה העשייה ופחות הדיבור.
אי אפשר שלא להעמיד את סלע במקום מכובד בזכרונות הקהילה שלנו.

<https://khbbm1.wixsite.com/2012-04>

הביא דוד אלמן - פניות כלשהם הפנו אלי - רק לא בטלפון (בעיית שמיעה)

של מי אתה? סרטון יונים מקשקשות, נוצר עבור חג המשק 78 של כפר הנשיא

<https://www.youtube.com/watch?v=OCSO3RKeDb4>

נוצר ע"י רננה קול חייט, בעזרת בינה מלכותית (chat GPT, OpenART)

כתיבה: זיו נוי, לי קפלן, רננה חייט, שני שובל

קולות: ליאת אפשטיין, זיו נוי

פסלים: שוני וולאך

הרים רחפן באוויר: הלל יודאיקין

קהילה יקרה

אחרי שלושה ימים של חגיגה, שמחה, מפגשים והמון רגעים יפים הגיע הזמן לעצור ולהגיד תודה.

חג המשק הוא חג של קהילה, והוא קורה בזכות אנשים שבחרים לתת מזמנם, מהלב ומהנשמה.

תודה ענקית לדנה במנולק, רננה חייט ושימרת שולץ על הובלת החג במסירות, במקצועיות ובהשקעה אדירה, משלב התכנון ועד הביצוע בפועל.

תודה גדולה ללי קפלן, שדאג לכל הלוגיסטיקה, היה שם בכל רגע ולא הפסיק לעבוד כדי שהכול יתנהל בצורה הטובה ביותר.

ותודה מכל הלב לכל המתנדבים והשותפים לעשייה:

מור לניאדו, נועה לאטי, שלומי מור, יניר קורנבליט, אימרי סלומון, יפעת ויסבקר, תמנע פולגר פלמה, רינת אורן, דניאלה תל צור, מיכל קולודני, מיקי במנולק, אביב זפרני, אירנה זפרני, טל וויאט, סהר הורוביץ, שלומי אלאני, ריטה ראובנוב, שגיא כץ, גבריאל לדרמן, נדב חייט, עמק יצחקי, יהלי טיקוצינסקי, גיא וגנר, עמנואל חן, יותם לוי, איתי מור, אורי הדר, טל חייט, זוהר וולפסון.

תודה מיוחדת לצוות ההגברה והתקלוט אילן מדינה, רתם איילון, יובל עזריה, ניר אשחר, טוני יודאיקין, עומר וכל הנערים המדהימים שדאגו לאווירה ולמוזיקה לאורך כל החג.

תודה לצוות הפאב הדס ויסבקר, ניצן ויסבקר, איתן ויסבקר, יערה ויסבקר ואיה צבעוני על ההשקעה, השירות והחיוך.

תודה לילדי כיתה א', לילדי שנת המצווה, לצוות חיבורים, ולכל מי שלקח חלק, גדול כקטן, מאחורי הקלעים ובחזית העשייה.

ותודה ענקית לכל מי שהגיע, השתתף, רקד, צחק והיה חלק משלושה ימים של קהילה במיטבה. הנוכחות שלכם היא שהופכת את חג המשק למה שהוא.

ואם בטעות שכחנו מישהו סליחה גדולה מראש. כל אחד ואחת מכם הם חלק בלתי נפרד מההצלחה של החג.

תודה על הלב, על הנתינה ועל הרוח הקהילתית. נתראה בחג המשק הבא !

צוות ועדת תרבות בכפר

סיפור לשבת

הילד הרעב

(סיפור ארוך, אבל מרגש. תכינו ממחטות)

דליה הבחינה בזה ביום שלישי, בהפסקת האוכל השנייה.

הילד מכיתה ג'2 ישב בקצה חדר האוכל, ליד החלון שפנה למגרש הכדורסל. הוא הביט ימינה ושמאלה, עטף פרוסת חלה במפית ודחף אותה במהירות לתוך הכיס של הילקוט. לא לפה. לילקוט.

במשך שמונה-עשרה שנות עבודתה במטבח של בית הספר בבאר שבע, דליה בן-עמי כבר ראתה הכול. ילדים שהחביאו קישואים מתחת לאורז, החליפו שניצל בשוקולד או שפכו מרק כדי לא לאכול. אבל ילד ששומר לחם בסתר - כאילו הוא לא יודע מתי יאכל שוב - היא עוד לא ראתה.

דליה הייתה בת חמישים. היא הגיעה לבית הספר אחרי הגירושים, כשחיפשה עבודה זמנית שתאפשר לה לאסוף את בתה מהגן. הבת כבר הייתה נשואה וגרה בחיפה, אבל דליה עדיין עמדה מדי בוקר מול הסירים הגדולים, עם מטפחת שיער לבנה וידיים מלאות בסימנים קטנים של כוויות. למחרת היא חיכתה לילד.

שמו היה יואב לוי. בן תשע, רזה ונמוך משאר ילדי הכיתה. רצועה אחת של הילקוט שלו הייתה תפורה בחוט כחול עבה. חולצת בית הספר הייתה רחבה עליו בצורה מוזרה. בספטמבר היא התאימה לו. עכשיו נדמה היה שהילד הולך ונעלם בתוכה.

יואב סיים את המרק בתוך דקות. הוא אכל את הקציצה, השאיר חצי לחמנייה על המגש, וכשהילדים סביבו קמו, עטף אותה והכניס לילקוט.

דליה ניגשה לשולחן כאילו באה לנגב אותו.

“נשאר עוד קצת אורז”, אמרה והניחה לפניו צלחת נוספת. “חבל לזרוק”.

יואב הביט בה בחשד. “מותר לי?”

“ברור שמותר”.

“לא צריך לשלם?”

דליה הרגישה כאילו מישוהו לחץ לה על הלב. "לא. רק לאכול".

במשך שבוע היא עקבה אחריו בלי שירגיש. בכל יום נעלם משהו בתיק: פרוסת לחם, תפוח, תפוח אדמה קטן, לפעמים גביע גבינה סגור.

ביום ראשון בבוקר יואב התמוטט באמצע שיעור חשבון. האחות נכנסה למטבח וביקשה תה מתוק וביסקוויטים.

"מתי הוא אכל לאחרונה?" שאלה דליה.

"אתמול בצהריים, לפי מה שהוא אומר".

דליה הניחה את המצקת.

אתמול בצהריים. ילד בן תשע עבר ערב שלם, לילה ובוקר בלי אוכל - ועדיין הגיע לבית הספר ולא ביקש דבר.

למחרת דליה הקדימה בשעה. היא הכינה דייסת סולת עם מעט קינמון, מזגה אותה לקופסה ושמה ליד המכסה גם כפית.

יואב הגיע לבד בשמונה ורבע.

"בוא רגע", קראה לו. היא הושיטה לו את הקופסה.

"מה זה?"

"ארוחת בוקר".

"למי?"

"לך".

הוא הצמיד את הקופסה לחזה. "אמא שלי יודעת?"

"היא לא צריכה לדאוג. תאכל לפני הצלצול".

מאותו יום דליה הכינה לו משהו בכל בוקר. חביתה בפיתה, דייסה, טוסט עם גבינה, לפעמים בננה ושוקו. אוכל פשוט, כזה שמכינים בבית בלי לחשוב עליו יותר מדי - עד שמבינים שיש בתים שבהם גם הדברים הפשוטים חסרים.

המחנכת, מיכל, סיפרה לה שיואב גר עם אמו בשכונה ישנה בקצה העיר. האם, שירן, עבדה במשמרות ניקיון בבית מלון בים המלח. ההסעה אספה אותה לפני חמש בבוקר והחזירה אותה לעיתים רק בתשע בערב. אביו של יואב לא היה בתמונה. הסבתא נפטרה, והסבא גר בצפון.

“ניסיתי לעזור לה לקבל סיוע מהעירייה,” אמרה מיכל. “אבל חסר אישור הכנסה, והיא לא מצליחה להגיע לפגישה. בכל פעם שהיא מפסידה משמרת, מורידים לה כסף”.

כעבור שבועיים זימנה המנהלת, רונית שלו, את דליה למשרדה. “הגיע אליי מידע שאת מכניסה אוכל מהבית ונותנת אותו לתלמיד”.

“נכון”.

“את יודעת שזה אסור”.

“אני יודעת שהילד רעב”.

רונית שילבה את אצבעותיה על השולחן.

“דליה, זו לא שאלה של לב טוב. יש אלרגיות, יש נהלים, יש אחריות משפטית. אם יקרה לו משהו, מי ייתן את הדין?”

“כבר קרה לו משהו. הוא התעלף מרעב”.

“אנחנו מטפלים בזה דרך הגורמים המתאימים”.

“הגורמים המתאימים יתנו לו ארוחת בוקר מחר”?

רונית שתקה לרגע. “עד שההליך יסתיים, אסור לך להמשיך”.

דליה יצאה מהמשרד כשפניה חמות מכעס.

למחרת היא הביאה ליואב פיתה עם ביצה.

אחרי שבוע קיבלה מכתב אזהרה רשמי. הפרה נוספת עלולה הייתה להוביל להשעיה ואף לפיטורים.

חברתה למטבח, מזל, החזיקה את הדף וקראה אותו פעמיים. “דליה, את לא נורמלית. נשארו לך עוד כמה שנים לפנסיה”.

“הוא לוקח לחם הביתה לארוחת ערב”.

“אבל יש מוסדות. יש רווחה”.

“הרעב שלו לא מחכה עד שהמוסדות יסיימו למלא טפסים”.

ביום חמישי הופיעה שירן בבית הספר. היא לבשה חולצת עבודה אפורה ונעלה נעלי ספורט ישנות. פניה היו צעירות, אבל העייפות גרמה לה להיראות מבוגרת בעשור.

“את דליה?” שאלה.

“כן”.

“את מאכילה את יואב?”

“כן”.

“למה?”

דליה הביטה בידיה הסדוקות של האישה. “כי הוא היה רעב”.

שירן נשכה את שפתה. “אני לא אמא רעה”.

“לא אמרתי שאת רעה”.

“אני משאירה לו אוכל. לפעמים הוא אומר שאכל. לפעמים אני חוזרת מאוחר והוא כבר ישן. אני עובדת בשביל שלא יחסר לו, ובסוף דווקא הדבר הכי בסיסי חסר לו”. קולה רעד והיא הפנתה את פניה.

מיכל ניגשה אליה עם טפסים. “אפשר להסדיר סיוע. אני אעזור לך למלא הכול עכשיו”.

באותו רגע יצאה המנהלת ממשרדה. “שירן, נשמח לעזור, אבל האישור עשוי לקחת כשבועיים. עד אז יואב יקבל ארוחת צהריים במסגרת בית הספר”.

“ומה בבוקר?” שאלה שירן.

רונית השפילה לרגע את מבטה. “אין כרגע תקציב לארוחת בוקר עבורו”.

שירן הביטה בדליה.

בכיס הסינר של דליה הייתה שקית נייר ובה טוסט חם שהכינה לפני שיצאה מהבית.

רונית יישרה את כתפיה. “דליה, אני מבקשת ממך לענות בצורה ברורה: האם את מתחייבת להפסיק לתת לו אוכל? אם זה יקרה שוב, אאלץ לזמן אותך לשימוע לפני פיטורים”.

מבעד לדלת הפתוחה דליה ראתה את יואב יושב לבדו במסדרון. הוא החזיק את בטנו, אבל לא ביקש דבר.

אצבעותיה נסגרו סביב שקית הנייר. “אני לא יכולה להתחייב לזה”, אמרה דליה.

רונית קפאה. “את מבינה את המשמעות?”

“כן”.

“את מסכנת את מקום העבודה שלך”.

דליה הסתכלה על יואב. “אם מקום העבודה שלי דורש ממני לעמוד ליד סיר מלא ולראות ילד רעב - אז אולי משהו במקום הזה התקלקל”. היא הוציאה את הטוסט מהכיס, ניגשה ליואב והושיטה לו אותו. “תאכל, חמוד. הוא עדיין חם”.

יואב הביט בה, אחר כך באמו ובמנהלת. “עשיתי משהו רע”?

שירן כרעה לידו וחייבה אותו. “לא, נשמה שלי. אתה לא עשית שום דבר רע”.

באותו יום הושעתה דליה מעבודתה עד לבירור.

היא חזרה למטבח, הסירה את הסינר וקיפלה אותו לאט. מזל עמדה ליד הכיור ובכתה בלי קול.

“בשביל ילד שאת בקושי מכירה”, אמרה.

דליה סגרה את דלת הארונית. “אולי דווקא בגלל שאני מכירה אותו מספיק כדי לראות שהוא רעב”.

כשהגיעה לשער בית הספר, יואב רץ אחריה.

“דליה!” הוא הושיט לה דף מקופל מתוך מחברת החשבון. בכתב ילדותי היה כתוב: תודה שלא שאלת למה אין לי אוכל ליד כולם. תודה שנתת לי בלי לבייש אותי.

דליה התיישבה בתחנת האוטובוס ולא הצליחה לעצור את הדמעות.

ביום ראשון בבוקר מזל הניחה על השיש קופסה גדולה של כריכים. שתי מורות הביאו קורנפלקס, חלב ופירות. האחות פינתה מדף בחדרה ותלתה שלט: מי שרעב - נכנס ואוכל. בלי שאלות.

מיכל סיפרה בישיבת הצוות מה קרה. אחד ההורים שמע, אחר כך עוד אחד. בתוך יומיים התמלאו קבוצות הווסטאפ של השכונה בהודעות על העובדת שפוטרה מפני שסירבה להשאיר ילד בלי ארוחת בוקר.

שירן הסכימה לדבר בישיבת ועד ההורים. היא עמדה מול כולם עדיין בבגדי העבודה. “אני עובדת קשה”, אמרה, “אבל עבודה קשה לא תמיד מספיקה. הבן שלי התבייש לספר לי שהוא רעב. דליה ראתה מה שאני, מרוב עייפות ופחד, לא הצלחתי לראות. היא לא השפילה אותו ולא פרסמה את המצב שלנו. היא

פשוט הכינה לו אוכל. אם זו עבירה, צריך לבדוק את הכללים - לא את הלב שלה."

למחרת העירייה דרשה מבית הספר להשיב את דליה לעבודה. היא קיבלה את מלוא שכרה, ונקבע נוהל חירום חדש: כל ילד שמגיע ללא אוכל יקבל ארוחת בוקר מיד, עוד לפני השלמת הבירוקרטיה.

רונית חיכתה לדליה ביום שחזרה. "טעיתי", אמרה בשקט.

דליה לא ענתה מיד.

"פחדתי ממה שיקרה אם נפר את הנהלים".

"ואני פחדתי ממה שיקרה לילד אם לא נפר אותם".

רונית הנהנה. "מעכשיו לא נצטרך לבחור".

כעבור חודש נפתחה בבית הספר פינת בוקר קבועה. היו בה לחמניות, גבינות, ביצים, ירקות ופירות. לא דרשו אישור. לא שאלו מי עני ומי שכח את הכריך בבית. ילד היה יכול להיכנס, לקחת אוכל ולשבת.

יואב הפסיק להחביא לחם.

באחד הבקרים השאיר חצי פיתה על הצלחת.

"אתה לא לוקח אותה?" שאלה דליה.

הוא חייך. "לא צריך. יש בבית אוכל. אמא קיבלה עבודה במשמרת קרובה יותר, והיא מכינה לי בבוקר קופסה".

דליה הסתובבה אל הסיר כדי שלא יראה את עיניה מתמלאות.

בסוף השנה יואב נתן לה ציור. הוא צייר שולחן, קערת דייסה ושתי דמויות - ילד קטן ואישה בסינר. מעליהן כתב: יש אנשים שנותנים לך אוכל. ויש אנשים שמחזירים לך את ההרגשה שמישהו בעולם מחכה לך.

דליה תלתה את הציור על המקרר בדירתה השקטה.

באותו ערב בתה התקשרה מחיפה. "אמא, שמעתי מה עשית".

דליה חייכה. "רק הכנתי לילד ארוחת בוקר".

"לא, אמא. הזכרת לו שהוא ראוי שמישהו יקום בשבילו מוקדם".

אחרי השיחה דליה עמדה זמן רב מול הציור. היא חשבה על כל הילדים שמתרגלים לבקש מעט מדי, כדי לא להכביד על אף אחד. על כל האמהות

שעובדות עד שהכוחות נגמרים ועדיין חוששות שלא עשו מספיק. ועל כל המבוגרים שעוברים ליד כאב מפני שאיש לא כתב בטופס מה לעשות איתו.

לפעמים לא צריך להציל עולם שלם. צריך רק להבחין בפרוסת הלחם שנעלמה לתוך ילקוט, לעצור לרגע ולומר לילד אחד: "ראיתי אותך. זכרתי אותך. ואתה לא לבד".

